

inkocht. Of ook, het werd op de theetafel neven den trekpots gezet ter bewaring van de saffraan, die men toen algemeen in de thee gebruikte. Eene gewoonte die ook in Indië, in Valentyns tijd in zwang was, want hij verhaalt dat bij inlandsche grooten, bij de rijke regenten van Soerabaja b. v. aan feesten fijne saffraan-thee werd geschonken van zestig gulden het pond. (In Holland kostte ze wel eens honderd gulden het pond, nl. in een tijd toen ze nog bij de apothekers in stede van bij de kruideniers werd verkocht).

Daar was voorts het confiturenbakje, voor Fransche „drooge confituren”, die men met een gouden vorkje op de schoteltjes lei. In *Sara Burgerhart* komt het verhaal voor van een „avondje”, op de bovenkamer van een welgesteld burgerman, waarbij een doos soezen werd aangevoerd zoo groot „dat ze bijna de trap niet op kon”. Deze overdaad van Hollandsche gastvrouwen heeft, moet men gelooven, aanstekelijk gewerkt op de Indische; Valentyn verhaalt van „confijt- en theebakken, die ik er zoo groot gezien heb als een kleene theetafel, zoodat een meid werk had er een te dragen”. En waar hij de levenswijze te Ambon beschrijft, hooren wij mede gewagen van het gebruik om in den namiddag goede vrienden af te wachten. „die dan zeer nobel eerst met een kopje thee, met een heerlijke bak met confituuren en allerley andere versnaperingen onthaald worden”.

Waarschijnlijk werd er in Indië echter nimmer zulk een onmatig aantal kopjes thee gedronken als in het vaderland, waar men het bracht tot veertig à vijftig, welgeteld. Ze dronken, die goede voorvaders, alsof ze een spons in 't lijf hadden, en met zulke overstromingen moest er nog al eens verlot gevraagd worden om „een briefje te bestellen”.

Voorts waren in de schapraai van het oudhollandsche huishouden te vinden het Jacoba-kannetje, de schommelflesch, de berkemeier en nog zooveel andere artikelen uit de huishoudens eener vroegere generatie, waarover in dit opstel belangwekkende bijzonderheden worden gegeven.

Op Indië toegepast had het ongeschreven moeten blijven.

Slechts weinig is ons bekend omtrent hetgeen in de oude koloniale samenleving tot de lijfgoederen en het huisraad der Europeanen behoorde. Er was aan die samenleving een breede zelfkant van indisch bloed en de inboedel verried vaak den bewoner.

Het gebruik van zonneschermen b. v. als onderscheidingsteeken was zuiver orientalistisch. Het was van de inlandsche maatschappij afgezien. De pracht-lievendheid te Batavia was geenszins van goeden huize en de opgeschikte pajongs, kipersollen en quitasollen der Europeanen, der Europeesche vrouwen inzonderheid, noopte den gouverneur generaal Jacob Mossel tot het uitvaardigen eener keur. „Van groote Kipersollen en Waxedammers” luidt de titel van een der afdeelingen dezer keur. Daarbij werd bepaald dat de kleiner, kostbaarder soort slechts aan de leden der regeering was vergund. Mindere ambtenaren en burgers behoorden de gewone pajongs te gebruiken; echter mochten de laatsten zich ook van handkipersolletjes bedienen. Vooral de parasols — zouden wij zeggen — waarmede voorname vrouwen te Batavia kerkparade